

Verlag
Broedseizoen 2004

Werkgroep Nestkasten

Vogelwacht Uden e.o.

Introductie

Ook dit jaar is er door de werkgroep nestkasten van de Vogelwacht Uden e.o. weer veel werk verricht en dat wil ik door middel van dit verslag ook eens vastleggen. Een andere reden is dat er op deze manier systematisch gegevens vast worden gelegd waardoor er, op termijn, meer inzicht komt in het broedgedrag en broedresultaten van de vogelsoorten die in en rond Uden in de nestkasten broeden.

De volgende personen / sub-groepjes hebben al het werk verricht

Groep Odiliapeel Oost (OO)

Günther Rutten (contactpersoon), Lambert en Hermien Verkuijlen (beide nieuw) vormen deze groep. Hoewel Rien de Mol had aangekondigd nog een seizoen mee te lopen (nadat hij dit gebied jarenlang gecontroleerd had) is het daar niet van gekomen. Zij hebben 31 kasten hangen in de oostkant van de bossen van Odiliapeel. Deze kasten werden dit seizoen 7x bezocht (03apr, 17apr, 1mei, 15mei, 29mei, 12jun en 26jun). Toen Günther een keer niet kon hebben Lambert en Hermien zelf een ronde gemaakt en er wel vier uur over gedaan! Niet dat ze de hele weg kwijt waren, één kast leverde slechts zoekproblemen op, maar Lambert heeft, met zijn kooivogel ervaring, de tijd genomen om precieze gegevens te verzamelen over het aantal jongen en eieren; broedende vogels werden even van het nest gehaald en soms ook de jongen om na te gaan of er nog meer (jongen of eieren) onder verborgen lagen. Eén nestkast bleek vlak naast een boom met een Buizerdhorst te hangen, dit is door gegeven aan de stootvogelgroep. Opmerkelijk was ook wel dat de kunststofkast die er al jaren lang hangt maar waar nog nooit wat in gekomen is, nu toch ineens een nest bleek te bevatten.

Groep Odiliapeel West (OW)

Jan Nijhof (contactpersoon) en Johan van Roosmalen vormen deze groep. Zij hebben 34 nestkasten hangen in de westkant van de bossen van Odiliapeel. Al vroeg in het seizoen werd er op pad gegaan om de kasten schoon te maken, te herstellen en 7 nieuwe kasten op te hangen. Maar ook om het gebied wat te beperken, het was eigenlijk net iets te groot om tijdens één wandeling te behappen. Deze kasten werden dit seizoen 5x bezocht (08mar, 21apr, 04mei, 15mei en 19jun). Tijdens één van de bezoeken werd er toevallig nog wat anders ontdekt: een Zanglijster nest! In een stuk van het bos waren dennenbomen gekapt en de afgekapte toppen lagen er nog; hieruit zagen Jan en Johan de Zanglijster wegvliegen. Ze gingen verder kijken en jawel hoor.... een nest met vier knalblauwe eieren (met zwarte spikkels).

Groep Maashorst Grensweg (GW)

Lilian Beniers, Ineke Kleijnen (nieuw; contactpersoon) en Theo Thijssen vormen deze groep. Zij hebben 48 nestkasten hangen op de Maashorst bij de Grensweg. Op zaterdag 13 maart zijn alle kasten nagekeken en het oude nestmateriaal verwijderd. Deze kasten werden dit seizoen 7x gecontroleerd (27mar, 10apr, 24apr, 10mei, 22mei, 04jun en 17jun).

Groep Maashorst Slingerpad-Zuidwest (MS)

Harry en Irene Claassen vormen samen deze groep die 54 nestkasten heeft hangen in de Maashorst tussen het Slingerpad en het PNEM gebouw. Deze kasten werden dit seizoen 8x gecontroleerd (17apr, 30apr., 12mei, 23mei, 09jun, 21jun, 28jun en 04jul.) Voor het seizoen werden de nestkasten nagelopen en tegelijkertijd werden de deksels met boomband / autogordel met een handnieter aan de achterkant van de kast vastgeniet. Zoals uit het overzicht van vorig jaar ook al naar voren kwam heeft deze groep nogal veel last van verstoring. Eekhoorns en Vlaamse gaaien (en spechten ?) staan erom bekend om deksels van de kast te kunnen gooien en daarna de inhoud mee te roven. Door de deksel aan de kast vast te maken wordt dit hopelijk voorkomen. Daarnaast werd er begin april nog een dode Zwarte mees in een kast gevonden waar "een stukje vanaf" was. Harry dacht dat deze wel eens net aan een Sperwer ontsnapt had kunnen zijn door een kast in te vluchten maar daar toch aan zijn verwondingen bezweken was.

Harry en Irene hebben een aantal (bijzondere) kasten dichtgeplakt met dun tape zodat, als de gekraagde roodstaart en vliegenvangers terugkomen van hun overwinteringsgebieden, ze nog een nestgelegenheid kunnen vinden. Het tape is heel dun en bij een paar kasten waren de mezen er gewoon al doorheen gebroken. Toch lijkt de strategie succes gehad te hebben, deze groep heeft het hoogste aantal soorten in de kasten gehad: vijf! (en eigenlijk zes...zie verder in dit verslag).

Daarnaast nog een opmerkelijk resultaat: tijdens één van de rondes werd een zwarte mees gehoord en werd er, omdat Harry toch nog een kast over had, snel nog een kast bij gehangen en ja hoor...binnen 10 dagen een Zwarte mees op 10 eieren. Die moet dus binnen 1 of 2 dagen een nest hebben gebouwd!. Naast Lambert is ook Harry geïnteresseerd in de verschillende invlieggaten, hij experimenteerde met verschillende gaten en heeft onder andere een Boomkruiper kast gemaakt met invlieggat aan de achterkant.

Groep Maashorst Hengstheuveld (HH)

Willie Bergmans, Sjaak Celen (nieuw), Theo Peeters en Leo Ballering (contactpersoon) vormen de groep. Zij hebben in het totaal 72 nestkasten hangen op de Maashorst, bij Hengstheuveld. Tevens werden er dit jaar langs de Leygraaf en op de waterzuiveringen van Haps en Heeswijk-Dinther nog 19 kasten opgehangen (11 Grote Gele Kwikstaart kasten en 8 halfopen kasten (zie verder in dit verslag)). Het eerste (reguliere) gebied werd 8x bezocht (28mar, 12apr, 24 apr, 09mei, 15mei, 30mei, 13jun en 20jun (alleen voor de 2e legsels)), de waterzuivering op Haps 1x de Leygraaf 2x en Willie Bergmans controleerde tijdens zijn werk een aantal maal de nestkasten op de waterzuivering van Heeswijk-Dinther.

Begin maart zijn er door Willie en Leo 21 nieuwe kasten gemaakt, voor het merendeel Pimpel- en Koolmees kasten, maar ook 4 Gekraagde Roodstaart kasten. De kasten zijn van dik hout gemaakt (nog met dank aan Theo Peters) en de boven- en achterkant zijn waterdicht afgelakt. Het idee is om volgend jaar de deksels met dakleer te bekleden om de kasten nog langer mee te laten gaan. De nieuwe kasten zijn op 21 maart opgehangen en begin mei is er, bij het zien van een zingende Bonte Vliegenvanger, nog een "Gekraagde Roodstaartkast" opgehangen, waarmee nu het gebied volledig volhangt. Opmerkelijk was dat er binnen één minuut nadat we een kast hadden opgehangen al een Koolmees langdurig aan de kast ging hangen. Ook op ander plaatsen

werden we nauwlettend in de gaten gehouden (maar toen hielden we onze handen maar voor de vliegopeningen, wat het spijkeren wel bemoeilijkte...). Afgelopen zondag voor de eerste keer met onze groep het bos in geweest om te controleren welke kasten er vervangen of gerepareerd moesten worden, dat waren er aardig wat!

Een aantal kasten bleek ook zeer vochtig te zijn en dat waren precies die kasten die we vorig jaar direct aan de boom hadden gespijkerd, zonder en extra plankje ertussen (zoals wel bij de oudere kasten het geval was). De nieuwe kasten krijgen dus toch maar weer een tussenplankje!

Leuk was een kast die bij snoeiwerkzaamheden even in een boom was gezet en die we op de juiste plek terug hingen na 10 minuten alweer bezoek kreeg van een koolmees. Ook vonden we een dode pimpelmees in één van de kasten, waarschijnlijk gestorven tijdens het overwinteren. Verder ontdekten we een nestje van een Kuifmees in een oud spechten nest in een halve berk doordat we de ouders rupsjes zagen aanslepen. Eigenlijk zouden dit soort holletjes met een soort endoscopische kamera gecontroleerd moeten worden; een bestuurbare flexibele slang waar licht uit komt en waardoor je een foto kan maken. Evenals in Odiliapeel Oost hebben ook wij een broedende Buizerd betrapt en doorgegeven aan Wil van de Crommert die daar de stootvogels inventariseert (hij was nog op zoek naar een nest van een Havik en mogelijk dat we die ook gezien hebben!).

Vaak werd er een digitale fotocamera mee genomen om ongewone dingen te fotograferen, voorbeelden hiervan zijn te zien verderop in het verslag.

Groep "ThuisWerkers" (TW)

Omdat de meeste leden van de Vogelwacht thuis of op het werk wel één of meerdere nestkasten hebben hangen, is er getracht ook hiervan nest gegevens te verzamelen. Ook worden ze op deze manier wellicht bekend, dan wel enthousiast gemaakt met de activiteiten van de werkgroep. Met de maandagenda van mei is een oproep meegestuurd met de vraag of mensen die een nestkast hadden hangen deze eens in de twee weken te controleren en de gegevens op een (vereenvoudigde) nestkaart in te vullen. Ook nesten van vogels die niet in een nestkast broeden maar wel gecontroleerd kunnen worden (bijv. merel nesten) waren welkom. Een aantal mensen heeft hier gehoor aangegeven en dit heeft leuke resultaten opgeleverd.

Algemeen

Met ingang van dit seizoen maakte Harry van Dijk duidelijk dat hij, na enkele jaren actief te zijn geweest, de coördinator rol van de werkgroep nestkasten wilde overdragen, ondergetekende heeft zijn functie overgenomen.

Omdat de subgroepen elkaar niet structureel zien, anders dan tijdens andere activiteiten van de vogelwacht, is er getracht wat meer samenhang in de werkgroep te brengen door het uitbrengen van een maandelijkse nieuwsbrief (vier zijn er verschenen) en het in iedere groep ophangen van een aparte nestkast; een zogenaamde Grauwe Vliegenvanger kast, (uit de winkel van Aad van Toor, die ze toch niet kwijtraakte).

Tevens is er naar gestreefd van alle nesten een zg. nestkaart te maken en deze aan het SOVON (Samenwerkende Organisaties VogelOnderzoek Nederland) te sturen. Deze organisatie verzamelt en gebruikt ze voor wetenschappelijk onderzoek. Op deze manier zijn onze activiteiten ook nog nuttig voor anderen. Dit jaar kon er voor het eerst gebruik gemaakt worden van elektronische nestkaarten, die via het Internet gedownload

konden worden. In het totaal zijn er van dit broedseizoen 242 nestkaarten gemaakt en ingestuurd.

Het weer in het broedseizoen 2004

Hieronder een overzicht van het weer tijdens het broedseizoen (maart-juni) van 2004 ⁽¹⁾

MAART 2004: Normale temperatuur, droog en zonnig

De gemiddelde maandtemperatuur was in De Bilt met 5,9 °C vrijwel gelijk aan het langjarig gemiddelde van 5,8 °C. De eerste 12 dagen van de maand verliepen vrij koud. Daarna volgde, tot en met de 21e, een tijdvak met zacht weer. Met name 17 maart was een zeer zachte, fraaie lentedag. Na de 21e volgde een vrij koude periode. Aan het einde van de maand werd het opnieuw zacht en zonnig lenteweer. Er werden in De Bilt 15 vorstdagen genoteerd (dagen met een minimumtemperatuur kleiner dan 0,0 °C) tegen negen normaal. Maart 2004 is de laatste maand van de winter die bij de categorie van zeer zachte winters valt.

Gemiddeld over het land scheen de zon 151 uren tegen 115 normaal. Het meest was de zon te zien in het zuidwestelijk kustgebied en het zuiden van Limburg met plaatselijk meer dan 165 uren zonneshijn.

Met gemiddeld over het land 35 mm neerslag tegen een langjarig gemiddelde van 65 mm was maart droog. De meeste neerslag, landelijk gemiddeld 24 mm, viel tijdens een wisselvallig tijdvak van 18 tot en met 22 maart.

APRIL 2004: zeer zacht, zonnig en een normale hoeveelheid neerslag

Met een gemiddelde temperatuur in De Bilt van 10,4 °C tegen een langjarig gemiddelde van 8,3 °C was april zeer zacht. De maand eindigt hiermee op een gedeelde vijfde plaats in de rij van zachtste aprilmaanden sinds 1901. Een groot deel van de maand was het zacht voor de tijd van het jaar; slechts van 6 tot en met 11 april was het duidelijk aan de koude kant. In De Bilt werden zes vorstdagen (dagen met een minimumtemperatuur kleiner dan 0,0 °C) genoteerd; het langjarig gemiddelde bedraagt er vier.

Met landelijk gemiddeld 184 uren zonneshijn tegen normaal 162 uren was april zonnig. De zon was het meest te zien in het noordelijk kustgebied. Het somberst was de maand in het zuiden en zuidoosten van ons land.

Gemiddeld over het land viel met 46 mm vrijwel de normale hoeveelheid neerslag van 44 mm. De neerslag viel met name tijdens de eerste tien en op de laatste dagen van de maand. Op 30 april vielen in het zuiden zware onweersbuien. Plaatselijk viel ruim 50 mm neerslag en lokaal ontstond wateroverlast en schade door hagel. Een groot deel van de maand verliep echter vrij droog. Van 11 tot en met 27 april viel landelijk gemiddeld slechts 5 mm neerslag.

MEI 2004: aan de koele kant, droog en een normale hoeveelheid zon

De gemiddelde maandtemperatuur is in De Bilt uitgekomen op 12,3 °C tegen 12,7 °C normaal, waarmee de maand dus iets aan de koele kant was. Een groot deel van mei werd het weer bepaald door hogedrukgebieden. Hierdoor was het weer meestentijds rustig

¹ www.knmi.nl

en droog. Een echt warm tijdvak kende de maand niet. In De Bilt komt werden 10 warme dagen (maximumtemperatuur 20,0 °C of hoger) genoteerd tegen negen normaal.

Mei is droog verlopen met gemiddeld over het land 35 mm neerslag tegen 57 mm normaal. De neerslag viel voornamelijk aan het begin en het einde van de maand.

Landelijk gemiddeld scheen de zon 210 uren, vrijwel de normale hoeveelheid van 209 uren. Het meest was de zon te zien in de kustprovincies. De zon scheen het minst in het oosten van het land.

JUNI 2004: warm, met vrijwel de normale hoeveelheid neerslag en zon

Met in De Bilt een gemiddelde temperatuur van 15,5 °C tegen 15,2 °C normaal was juni aan de warme kant. Na een vrij koele, wisselvallige start volgde van 6 tot en met 9 juni een warm, zomers tijdvak. In totaal werden er drie zomerse dagen geteld tegen vier normaal. Op 8 juni werd in het zuiden op veel plaatsen de tropische grens van 30,0 °C overschreden. De landelijk hoogste temperatuur in juni werd deze dag gemeten in Volkel: 30,9 °C. Na deze warme fase volgde een lang tijdvak met meestentijds vrij koel en licht wisselvallig weer. Meest in het oog springend deze maand was de actieve depressie die op 23 juni een voor zomerse begrippen hevige storm veroorzaakte. Aan de kust kwamen zeer zware windstoten voor tot 28 m/s (101 km/uur).

Gemiddeld over het land viel met 67 mm neerslag vrijwel de normale hoeveelheid van 71 mm. De meeste regen viel in de tweede helft van de maand. De maandsommen neerslag waren grillig verdeeld over het land. Op de stations Volkel en Ell werd het minst afgetapt: 38 mm.

Landelijk gemiddeld scheen de zon 190 uren zon tegen een langjarig gemiddelde van 192 uren. Het zonnigst was juni in het zuidwestelijk kustgebied met in Vlissingen 231 uren zon. Het minst was de zon te zien in het oosten van het land.

Broedresultaten per gebied

Odiliapeel oost

In het oostelijk gedeelte van de bossen van Odiliapeel hangen 31 kasten, hiervan waren er dit broedseizoen 15 bezet door de Koolmees (48%), 9 door de Pimpelmees (29%), 1 door een Bonte Vliegenvanger (3%) en 5 onbezet (16%). En ook de speciale Grauwe Vliegenvanger kast was niet bezet.

Hier maakt men gebruik van een lang kwastje om de overdekte eieren bloot te leggen zodat er geteld kan worden. Eén nestkast blijkt vlak naast een boom met een buizerdhorst te hangen, dit is door gegeven aan de stootvogelgroep. Opmerkelijk was ook wel dat de kunststofkast die er al jaren lang hangt maar waar nog nooit wat in gekomen is, nu toch ineens een nest bleek te bevatten.

De broed resultaten van de verschillende soorten in de bossen van Odiliapeel oost is in de volgende tabelletjes samengevat:

Odiliapeel Oost	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		Broedsucces
Soort		#	%	#	%	(% uitgevlogen jongen/ gelegd ei)
Koolmees	180	130	72,2	119	91,5	66,1
Pimpelmees	110	99	90,0	92	92,9	83,6
Bonte vliegenvanger	7	7	100,0	7	100,0	100,0
Totaal	297	236		218		

Odiliapeel Oost	datum 1e eileg			datum 2e eileg		
Soort	Vroegste	gemiddeld	laatste	vroegste	gemiddeld	Laatste
Koolmees	15-apr	24-mei	15-mei	7-mei	22-mei	7-jul
Pimpelmees	4-apr	22-apr	28-mei	23-mei	26-mei	28-mei
Bonte vliegenvanger	28-apr					

Koolmees: 15 nesten met een gemiddelde legselgrootte van het eerste legsel van 10.0 eieren; 4 tweede legsels (26.7%) met een legselgrootte van 7.5 eieren.

Pimpelmees: 9 kasten met een gemiddelde legselgrootte van het eerste legsel van 10.4 eieren; drie tweede legsels (33.3%) met een legselgrootte van 5.3 eieren.

Bonte Vliegenvanger: 1 kast bezet met een legselgrootte van 7 eieren.

Odiliapeel west

In het westelijke gedeelte van de bossen van Odiliapeel hangen 34 nestkasten, in 10 (29%) daarvan was geen activiteit te bespeuren. In 17 (50%) daarvan broedde de koolmees en in 6 de Pimpelmees (18%), dus helaas weer geen andere soorten. In de vier speciale kasten (1x *Grauwe Vliegenvanger* en 3x *Boomkruiper*) is er dit jaar niet gebroed.

De broed resultaten van de verschillende soorten in de bossen van Odiliapeel west is in de volgende tabelletjes samengevat:

Odiliapeel west	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		Broedsucces
Soort		#	%	#	%	(% uitgevlogen jongen/ gelegd ei)
Koolmees	194	168	86,6	166	98,8	85,6
Pimpelmees	73	70	95,9	70	100,0	95,9
Totaal	267	238	91,2	236	99,4	

Odiliapeel west	datum 1e eileg 1e legsel			datum 1e eileg 2e legsel		
Soort	vroegste	gemiddeld	laatste	vroegste	gemiddeld	Laatste
Koolmees	13-apr	19-apr	25-apr	11-jun	12-jun	14-jun
Pimpelmees	8-apr	14-apr	21-apr			

Koolmees: 17 nesten met een gemiddelde legselgrootte van het eerste legsel van 10.1 eieren; 4 tweede legsels (23.5%) met een legselgrootte van 5.8 eieren.

Pimpelmees: 6 kasten met een gemiddelde legselgrootte van het eerste legsel van 12.2 eieren; geen tweede legsel.

Maashorst Slingerpad-Zuidwest

In het gebied van de Maashorst tussen het PNEM gebouw en het Slingerpad hangen 54 kasten waarvan er dit jaar 20 leeg bleven (37%) waarvan er nog wel 2 waren met enige nestbouw. In 2 kasten broedde de Bonte Vliegenvanger (3.7%) waarvan 1 broedsel geparasiteerd werd door een Koekoek (waarvan het jong uitgevlogen is!), in 12 de Koolmees (22.2%), in 6 de Pimpelmees (11.1%), in 4 de Zwarte mees (7.5%) en in 2 kasten de Gekraagde Roodstaart (3.7%).

De broed resultaten van de verschillende soorten langs het Slingerpad is in de volgende tabelletjes samengevat:

Maashorst Slingerpad ZW	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		broedsucces
Soort		#	%	#	%	(% uitgevlogen jongen/ gelegd ei)
Koolmees	116	112	96.6	110	98.2	94,8
Pimpelmees	58	54	93	53	98,1	91,4
Zwarte mees	28	25	89	17	68	60,7
Bonte vliegenvanger	9	5	56	5	100	55,6
Gekr. roodstaart	12	11	92	11	100	91,7
Totaal	202	191	82,5	180	91,5	

Maashorst Slingerpad ZW	datum 1e eileg			datum 2e eileg		
Soort	Vroegste	gemiddeld	laatste	vroegste	gemiddeld	laatste
Koolmees	19-apr	22-apr	3-mei	4-jun		
Pimpelmees	9-apr	15-apr	23-apr			
Zwarte mees	8-apr	1-mei	20-mei			
Bonte vliegenvanger	7-mei	17-mei	27-jun			
Gekr. Roodstaart	9-mei	23-mei	9-jun			

Koolmees: 12 nesten met een gemiddelde legselgrootte van 9.3 eieren; één tweede legsel (8.3%) met een legselgrootte van 5 eieren.

Pimpelmees: 6 kasten met een gemiddelde legselgrootte van 9.7 eieren; geen tweede legsel.

Zwarte mees: 4 kasten bezet met een gemiddelde legselgrootte van 7.0 eieren; geen tweede legsel.

Bonte vliegenvanger: 2 kasten bezet met een gemiddelde legselgrootte van 4.5 eieren.

Gekraagde roodstaart: 2 kasten bezet met een gemiddelde legselgrootte van 6.0 eieren.

Maashorst Grensweg

In het gebied van de Maashorst bij de Grensweg hangen 48 nestkasten en daarvan waren er 12 onbezette (25%), waarvan in 4 nog wel enige nestbouw had plaatsgevonden. In 10 kasten broedde de Bonte Vliegenvanger (21%); wederom een erg mooi resultaat, in 15 (31%) de Koolmees, in 7 (15%) de Pimpelmees en in 4 (8%) de Zwarte mees. Van de 15 niet bezette kasten waren er een aantal met wespennest, hoewel deze werden weggehaald lijken deze kasten toch niet meer aantrekkelijk voor vogels te zijn. De Grauwe Vliegenvangerkast was niet bezet.

De broed resultaten van de verschillende soorten op de Grensweg is in de volgende tabelletjes samengevat:

Maashorst Grensweg	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		broedsucces (% uitgevlogen jongen/ gelegd ei)
Soort		#	%	#	%	
Koolmees	144	130	90,3	130	100,0	90,3
Pimpelmees	59	48	81,4	45	93,8	76,3
Zwarte mees	38	27	71,1	27	100,0	71,1
Bonte vliegenvanger	62	56	90,3	56	100,0	90,3
Totaal	303	261	83,3	258	98,4	

Maashorst Grensweg	datum 1e eileg			datum 2e eileg		
	Vroegste	gemiddeld	laatste	vroegste	gemiddeld	laatste
Koolmees	8-apr	21-apr	14-mei	10-mei	17-mei	25-mei
Pimpelmees	12-apr	18-apr	23-apr			
Zwarte mees	7-apr	11-apr	22-apr	28-mei		
Bonte vliegenvanger	4-mei	10-mei	31-mei			

Koolmees: 15 nesten met een gemiddelde legselgrootte van het eerste legsel van 8.5 eieren; 1 tweede legsel (6.7%) met een legselgrootte van 8.5 eieren.

Pimpelmees: 7 kasten met een gemiddelde legselgrootte van het eerste legsel van 8.4 eieren; geen tweede legsel.

Bonte Vliegenvanger: 10 kasten bezet met een gemiddelde legselgrootte van 6.2 eieren.

Zwarte mees: 4 kast bezet met een gemiddelde legselgrootte van 7.8 eieren; 1 tweede legsel (25%) met 7 eieren.

Maashorst Hengstheuveld

In het gebied van Maashorst de Hengstheuveld hangen in het totaal 72 nestkasten, daarvan bleven er dit jaar 27 leeg (38%); in 9 daarvan is wel aanstalten gemaakt voor een nest, maar zijn er nooit eieren gelegd en bij 6 daarvan zijn wel eens ouder vogels in de buurt of in de kast waargenomen. In 26 kasten broedde de Koolmees (37%), in 17 kasten de Pimpelmees (23%) en in 1 een Boomklever (2%). De Grauwe Vliegenvangerkast was niet bezet.

Tijdens de controle op tweede paasdag zagen we een paartje Boomklevers dat luid zat te roepen! Na dit goed bewonderd te hebben draaiden we ons om, om een Gekraagde Roodstaart kast te controleren en zagen tot onze schrik dat er modder op de kast zat. "Zeker kwajongens die modder hebben gegoid" dachten we meteen, totdat bleek dat de Boomklevers het grote ovale gat tot een klein gaatje hadden dichtgekit met modder en speeksel (zie foto)!

Wat een verrassing!! Voor het eerst een Boomklever in de kast! De bodem was niet bedekt met mos maar met een dun laagje kleingemaakte eiken- en beuken blaadjes. Dat laatste was opvallend want tien minuten eerder (200 meter hemelsbreed) hadden we bij een identieke kast ook blaadjes zien liggen: "zeker door het grote gat naar binnen gewaaid dachten we nog, maar later realiseerden

we dat er of nog een paartje Boomklevers moet zitten of dat het en speelnest is van hetzelfde paartje. Het paartje legde uiteindelijk vanaf 17 april 6 eieren welke met succes uit werden gebroed, waarna de jongen op 30 mei het nest verlieten (zie foto's).

6 jongen van 11 dagen oud

Via Internet (Hans Roelofs) kregen we de volgende informatie: "*Hoe groot het territorium van een boomklever is weet ik niet precies. Het is in ieder geval sterk afhankelijk van het soort bomen in de directe omgeving. Staan er in een gebied relatief veel oude eiken en beuken, dan is het territorium per paar kleiner in vergelijking met bijv. een bos met meer naaldbomen. In het park waar ik mijn nestkasten heb hangen komen gemiddeld*

zo'n 8 á 9 paar boomklevers voor. Hiervan broedt tussen de 3 á 5 paar in nestkasten. Het park is 20 ha groot.

Mijn ervaring is dat boomklevers niet gevoelig zijn voor controle van hun nestkast. Doe dit het liefst vanaf het moment dat er eieren zijn of jongen. Het openen van een nestkast waarvan het dak vastgemetseld zit aan de nestkast is niet zo'n probleem. Soms zit het dak helemaal vastgeplakt aan de nestkast, soms zit er alleen wat klei rond de ingang. Til het dak voorzichtig op en dan zal er misschien wel wat harde klei

afbreken, maar dat geeft niet. Let er wel even op dat dit niet in het nest of op de jongen blijft liggen!

Boomklevers zijn heel trouw aan een nestkast. Zo had ik een nestkast waar ze meerdere jaren achter elkaar in broedden, totdat ik vlak in de buurt een grotere nestkast ophang die hun voorkeur kreeg. Of er een tweede paar Boomklevers bij jou in de buurt is kan ik zo niet zeggen. Ik heb namelijk ook ervaren dat een paartje Boomklevers eerst één nestkast met klei aan het bewerken waren, maar later toch een andere nestkast in de buurt kozen. Laat na afloop van het broedseizoen eventuele klei rond de opening gewoon zitten. Het komende jaar zullen ze het weer zo in orde maken met nieuwe klei.

De broed resultaten van de verschillende soorten op de Hengstheuveld is in de volgende tabelletjes samengevat:

Hengstheuveld	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		broedsucces (% uitgevlogen jongen/ gelegd ei)
Soort		#	%	#	%	
Koolmees	221	206	93,2	205	99,5	92,8
Pimpelmees	180	173	96,1	162	93,6	90,0
Boomklever	6	6	100,0	6	100,0	100,0
Totaal	407	385	96	373	98	

Hengstheuveld	datum 1e eileg				datum 2e eileg		
Soort	vroegste	gemiddeld	laatste		vroegste	gemiddeld	laatste
Koolmees	13-apr	21-apr	21-mei		26-mei		
Pimpelmees	8-apr	16-apr	21-apr				
Boomklever	15-apr						

Koolmees: 26 nesten met een gemiddelde legselgrootte van het eerste legsel van 8.3 eieren; 1 tweede legsel (4%) met een legselgrootte van 3.8 eieren.

Pimpelmees: 17 kasten met een gemiddelde legselgrootte van het eerste legsel was 10.6 eieren en geen tweede legsel.

Boomklever: 1 kast bezet met een legselgrootte van 6 eieren.

Thuiswerkers

Bij wijze van experiment is er een oproep gedaan aan leden van de Vogelwacht (en ook aan kersverse cursisten) om, indien mogelijk, thuis de nestkasten en door vogels zelfgemaakte nesten te controleren (met natuurlijk inachtneming van verstoringgevaar); dit leverde verrassende resultaten op. In het totaal leverden 6 mensen de kaarten in, waarvan Jorik Smits zeker niet onvermeld mag blijven. Deze 12-jarige fanatiekeling uit Zeeland stuurde maar liefst 15 nestkaarten in verdeeld over 11 soorten! Geen wonder dat hij zich voor het komende seizoen aangemeld heeft voor de nieuw opgerichte Jeugdvogelwacht! In het totaal werden er 35 nestkaarten ingeleverd, verdeeld over 14 soorten. Helaas waren niet alle nesten succesvol of even goed controleerbaar (zeker de Winterkoninkjes en Staartmezen nesten leverde nogal wat moeite op). Opmerkelijk waren de taferelen die zich in de tuin van Jan Nijhof afspeelden: daar zat een

Pimpelmees op 14 eieren maar later werd er weer mos aangeslept wat nestbouw activiteit betekent! Werd er boven op de verse eieren een nieuw nest gemaakt? Polygamie?

De broed resultaten van de verschillende soorten bij de ThuisWerkers is in de volgende tabelletjes samengevat:

Van de nesten van Winterkoning (2x), Houtduif (1x) en Gekraagde Roodstaart (2x) is het bij nestbouw gebleven, er zijn nooit eieren gelegd.

Thuiswerkers soort	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		broedsucces
		#	%	#	%	(% uitgevlogen jongen / gelegd ei)
Koolmees	41	41	100,0	41	100,0	100,0
Pimpelmees	70	41	58,6	40	97,6	57,1
Staartmees	5	5	100,0	5	100,0	100,0
Gekraagde roodstaart	5	5	100,0	5	100,0	100,0
Kneu	5	0	0,0	0	nvt	0,0
Houtduif	1	0	0,0	0	nvt	0,0
Tjiftjaf	5	4	80,0	0	0,0	0,0
Heggenmus	8	7	87,5	7	100,0	87,5
Merel	22	20	90,9	20	100,0	90,9
Vink	12	12	100,0	8	66,7	66,7
Bonte Vliegenvanger	5	5	100,0	5	100,0	100,0
Grauwe Vliegenvanger	5	5	100,0	5	100,0	100,0
Roodborst	6	5	83,3	5	100,0	83,3
Totaal	190	150	83	141	100	

Thuiswerkers Soort	Aantal kasten of nesten	Gemiddelde Legselgrootte	datum 1e eileg		
			vroegste	Gemiddeld	laatste
Koolmees	5	8.2	10-apr	22-apr	18-apr
Pimpelmees	6	11.7	3-apr	15-apr	3-mei
Staartmees	1	5	?	~	~
Gekraagde roodstaart	1	5	?	~	~
Kneu	1	5	1-mei	~	~
Houtduif	2	0.5	4-mei	~	~
Tjiftjaf	1	5	8-mei	~	~
Heggenmus	2	4	13-apr	28-apr	13-mei
Merel	5	4.4	1-apr	5-mei	18-mei
Vink	3	4	5-apr	28-apr	22-mei
bonte vliegenvanger	1	5	?	~	~
Grauwe vliegenvanger	1	5	27-mei	~	~
Roodborst	1	6	?	~	~

Resultaten per soort

Koolmees

In het totaal waren er 90 eerste nesten van de Koolmees en 11 tweede nesten (12.2 %).

Het broedsucces van de Koolmees is te zien in tabel 1. In het totaal werden er 896 eieren gelegd en kwamen er 787 jongen uit. Uiteindelijk vlogen er 771 jongen uit (98.0%) wat een totaal broedsucces (uitgevlogen jongen/ gelegd ei) van 86.0% oplevert.

De gemiddelde legselgrootte van de eerste nesten is 9.2 eieren en was niet constant over de groepen: 10.0 (OO), 9.3 (MS), 10.1 (OW), 8.5 (GW), 8.3 (HH) en 8.2 (TW), de gemiddelde legselgrootte van de tweede nesten is 7.1 eieren en verschilde nog meer over de groepen: 7.5 (OO), 8.3 (MS), 5.8 (OW), 8.5 (GW) en 3.8 (HH).

De gemiddelde datum waarop het eerste ei werd gelegd is heel constant: 24 april (OO), 22.april (MS), 19 april (OW), 21april (GW), 21april (HH) en 22 april (TW) wat in het totaal een gemiddelde eerste eileg van 21 april oplevert met op 08 april de allervroegste van het seizoen en op 27 mei de laatste eerste eileg

De gemiddelde datum waarop het eerste ei van het tweede broedsel werd gelegd is 07 mei (OO), 04 juni (MS), 19 april (OW), 21april (GW), 21april (HH) en 22 april (TW) wat een gemiddelde eerste eileg van het tweede broedsel van 29 mei oplevert met op 7 mei de allervroegste van het seizoen en op 07 juli de laatste eerste eileg van het tweede broedsel.

Tabel 1: Overzicht gegevens Koolmees

Totalen koolmees	HH	OW	OO	MG	MS	TW	Totaal
# nestkasten	72	34	31	48	54	35	274
# nestkasten bezet	26	17	15	15	12	5	90
% nestkasten bezet	36,1	50,0	48,4	31,3	22,2	14,3	32,8
# nesten met eieren	25	17	15	15	12	5	89
# nesten met jongen	24	16	12	15	12	5	84
# eieren	221	194	180	144	116	41	896
# eieren uitgekomen	206	168	130	130	112	41	787
%eieren uitgekomen	93,2	86,6	72,2	90,3	96,6	100,0	87,8%
# jongen uitgevlogen	205	166	119	130	110	41	771
% jongen uitgevlogen	99,5	98,8	91,5	100,0	98,2	100,0	98,0%
% broedsucces (uitgevlogen jongen/gelegd ei)	92,8	85,6	66,1	90,3	94,8	100,0	86,0%
# met 2e broedsel	1	4	4	1	1	0	11
% 2e broedsel	4,0	23,5	26,7	6,7	8,3	0,0	12,2%

Pimpelmees

In het totaal waren er 51 nesten van de Pimpelmees en 3 tweede nesten (5.9%). Het broedsucces van de Pimpelmees is te zien in tabel 2. In het totaal werden er 550 eieren gelegd en kwamen er 485 jongen uit. Uiteindelijk vlogen er 462 jongen uit (95.3 %) wat een totaal broedsucces (uitgevlogen jongen/ gelegd ei) van 84.0% oplevert. De gemiddelde legselgrootte van de eerste nesten is 10.5 eieren en was ook hier niet

constant over de groepen: 10.4 (OO), 9.7 (MS), 12.2 (OW), 8.4 (GW), 10.6 (HH) en 11.7 (TW). De gemiddelde legselgrootte van de tweede nesten is 5.3 eieren en kwam uit één gebied (OO).

De gemiddelde datum waarop het eerste pimpelmees ei werd gelegd is niet heel constant: 22 april (OO), 09 april (MS), 14 april (OW), 18 april (GW), 16 april (HH) en 15 april (TW) wat in het totaal een gemiddelde eerste eileg van 17 april oplevert, met op 03 april de allervroegste van het seizoen en op 28 mei de laatste eerste eileg
De gemiddelde datum waarop het eerste ei werd van het tweede broedsel werd gelegd is 26 mei (OO); met op 23 mei de allervroegste van het seizoen en op 28 mei de laatste eerste eileg van het tweede broedsel.

Tabel 2: Overzicht gegevens Pimpelmees

Totalen pimpelmees	HH	OW	OO	MG	MS	TW	Totaal
# nestkasten	72	34	31	48	54	35	274
# nestkasten bezet	17	6	9	7	6	6	51
% nestkasten bezet	23,6	17,6	29,0	14,6	11,1	17,1	18,6
# nesten met eieren	17	6	8	6	6	5	48
# nesten met jongen	16	6	7	6	6	5	46
# eieren	180	73	110	59	58	70	550
# eieren uitgekomen	173	70	99	48	54	41	485
%eieren uitgekomen	96,1	95,9	90,0	81,4	93,1	58,6	88,2
# jongen uitgevlogen	162	70	92	45	53	40	462
% jongen uitgevlogen	93,6	100,0	92,9	93,8	98,1	97,6	95,3
% broedsucces (uitgevlogen jongen/gelegd ei)	90,0	95,9	83,6	76,3	91,4	57,1	84,0
# met 2e broedsel	0	0	3	0	0	0	3
% 2e broedsel	0,0	0,0	37,5	0,0	0,0	0,0	5,9

Bonte Vliegenvanger

Deze soort was, in tegenstelling tot de Kool- en Pimpelmees slechts in 4 van de 6 gebieden tot broeden gekomen. In het totaal waren er 14 nesten van de Bonte Vliegenvanger en nul tweede nesten. In het gebied in de Maashorst bij het Slingerpad (MS) werd één van de twee broedsels geparasiteerd door een Koekoek.

Het broedsucces van de Bonte Vliegenvanger is te zien in tabel 3. In het totaal werden er 83 eieren gelegd en kwamen er 73 jongen uit. Uiteindelijk vlogen er ook 73 jongen uit (100%) wat een totaal broedsucces (% uitgevlogen jongen / gelegd ei) van 88% oplevert. De gemiddelde legselgrootte van de eerste nesten is 5.9 eieren en was niet constant over de groepen: 7.0 (OO), 4.5 (MS), 6.2 (GW) en 5.0 (TW).

De gemiddelde datum waarop het eerste ei werd gelegd is niet constant: 28 april (OO), 27 mei (MS), 04 mei (GW) en onduidelijk (TW) wat in het totaal een gemiddelde eerste eileg van 12 mei oplevert.

Tabel 3: Overzicht gegevens Bonte Vliegenvanger

Totalen Bonte Vliegenvanger	HH	OW	OO	MG	MS	TW	Totaal
# nestkasten	72	34	31	48	54	35	274
# nestkasten bezet	0	0	1	10	2	1	14
% nestkasten bezet	-	-	3,2	20,8	3,7	2,9	5,1
# nesten met eieren	-	-	1	9	2	1	13
# nesten met jongen	-	-	1	9	1	1	12
# eieren	-	-	7	62	9	5	83
# eieren uitgekomen	-	-	7	56	5	5	73
%eieren uitgekomen	-	-	100	90,3	55,6	100	88,0
# jongen uitgevlogen	-	-	7	56	5	5	73
% jongen uitgevlogen	-	-	100	100	100	100	100
% broedsucces (uitgevlogen jongen/gelegd ei)	-	-	100	90,3	55,6	100	88,0
# met 2e broedsel	-	-	0	0	0	0	0

Zwarte mees

Deze soort is slechts in 2 van de 6 gebieden tot broeden gekomen (tabel 4). In het totaal waren er 8 nesten van de Zwarte mees en één tweede nest (12.5%).

In het totaal werden er 66 eieren gelegd, kwamen er 52 jongen uit. Uiteindelijk vlogen er 41 jongen uit (78.8%) wat een totaal broedsucces (uitgevlogen jongen/ gelegd ei) van 62.1% oplevert. De gemiddelde legsel grootte van de eerste nesten is 7.4 eieren en was redelijk constant over de groepen : 7.0 (MS) en 7.8 (GW), het legselgrootte van de tweede nest is 7 eieren (GW).

De gemiddelde datum waarop het eerste ei werd gelegd was heel variabel: 1 mei (MS) en 11 april (GW) wat in het totaal een gemiddelde eerste eileg van 21 april oplevert. Het eerste ei werd van het tweede broedsel werd op 28 mei gelegd.

Tabel 4: Overzicht gegevens Zwarte mees

totalen Zwarte mees	HH	OW	OO	MG	MS	TW	totaal
# nestkasten	72	34	31	48	54	35	274
# nestkasten bezet	0	0	0	4	4	0	8
% nestkasten bezet	-	-	-	8,3	7,4	-	2,9
# nesten met eieren	-	-	-	4	4	-	8
# nesten met jongen	-	-	-	4	3	-	7
# eieren	-	-	-	38	28	-	66
# eieren uitgekomen	-	-	-	27	25	-	52
%eieren uitgekomen	-	-	-	71,1	89,3	-	78,8
# jongen uitgevlogen	-	-	-	27	14	-	41
% jongen uitgevlogen	-	-	-	100	56,0	-	78,8
% broedsucces (uitgevlogen jongen/gelegd ei)	-	-	-	71,1	50,0	-	62,1
# met 2e broedsel	-	-	-	1	0	-	1
% 2e broedsel	-	-	-	25,0	0,0	-	12,5

Gekraagde Roodstaart

Ook deze soort is slechts in 2 van de 6 gebieden tot broeden gekomen. In het totaal waren er 3 nesten van de Gekraagde Roodstaart en nul tweede nesten. Het broedsucces van de Gekraagde Roodstaart is te zien in tabel 5. In het totaal werden er 17 eieren gelegd en kwamen er 16 jongen uit. Uiteindelijk vlogen er 16 jongen uit (100%) wat een totaal broedsucces (uitgevlogen jongen/ gelegd ei) van 94.1% oplevert.

De gemiddelde legselgrootte van de eerste nesten is 5.7 eieren en was redelijk constant over de groepen : 6.0 (MS) en 5.0 (TW).

De gemiddelde datum waarop het eerste ei werd gelegd is 23 mei (MS) en onduidelijk (TW).

Tabel 5: Overzicht gegevens Gekraagde Roodstaart

Totalen Gekraagde Roodstaart	HH	OW	OO	MG	MS	TW	totaal
# nestkasten	72	34	31	48	54	35	274
# nestkasten bezet	0	0	0	0	2	1	3
% nestkasten bezet	0,0	0,0	0,0	0,0	3,7	2,9	1,1
# nesten met eieren	-	-	-	-	2	1	3
# nesten met jongen	-	-	-	-	2	1	3
# eieren	-	-	-	-	12	5	17
# eieren uitgekomen	-	-	-	-	11	5	16
%eieren uitgekomen	-	-	-	-	91,7	100	94,1
# jongen uitgevlogen	-	-	-	-	11	5	16
% jongen uitgevlogen	-	-	-	-	100	100,	100
% broedsucces (uitgevlogen jongen/gelegd ei)	-	-	-	-	91,7	100	94,1
# met 2e broedsel	-	-	-	-	0	0	0

Nb in tabel 1 tot en met 5 zitten bij de 35 Thuiswerker kasten (TW) en de 274 totaal aantal kasten ook de 17 nesten van de andere soorten die gecontroleerd zijn.

Andere soorten

Dit seizoen leverde het eerste broedpaar Boomklevers op in de nestkasten van onze werkgroep. Ook werd er door de Vogelwacht leden goed gehoor gegeven aan de oproep om thuis nesten en nestkasten te controleren. Van deze soorten zijn er te weinig nesten om goede uitspraken te doen over gemiddeldes. Voor de karakteristieken wordt daarom verwezen naar de tabel bij de ThuisWerker groep (en voor de Boomklever naar de tabel bij de HengstHeuvel groep).

Vergelijking met voorgaande jaren:

Omdat dit het eerste jaar is dat er een verslag gemaakt wordt, is er nog niet zoveel vergelijkingsmateriaal uit voorgaande jaren, slechts van 2003 zijn gedetailleerde gegevens bekend. In tabel 6 en 7 staan per soort de belangrijkste gegevens van 2003 en 2004, respectievelijk.

Tabel 6: Kengetallen per soort broedseizoen 2003

Totalen 2003	Koolmees	Pimpelmees	Bonte Vliegenvanger	Zwarte mees	gekraagde roodstaart	totaal
# nestkasten	207					207
# nestkasten bezet	92	47	9	7	1	156
% nestkasten bezet	44,4	22,7	4,3	3,4	0,5	75,4
# nesten met eieren	85	46	9	7	1	148
# nesten met jongen	73	44	9	7	1	134
# eieren	778	475	55	66	7	1381
# eieren uitgekomen	595	432	51	49	0	1127
% eieren uitgekomen	76,5	90,9	92,7	74,2	0,0	66,86
# jongen uitgevlogen	577	355	50	49	0,0	1031
% jongen uitgevlogen	97,0	83,5	98,0	100,0	0,0	75,7
% broedsucces (uitgevlogen jong/gelegd ei)	74,2	74,7	90,9	74,2	0,0	74,7
Legselgrootte (1e nest)	8.0	9.9	6.1	8.7	7	
Gem. datum 1e eileg	20-apr	15-apr	02-mei	08-apr	18-mei	
# met 2e broedsel	6	4	0	1	0	11
% 2e broedsel	7.1	8.7	0	14.3	0	7.4

Legsel grootte (1e legsel)

Er waren nogal grote verschillen in gemiddelde legselgrootte tussen 2003 en 2004 wat het beste te zien is bij de Kool- en Pimpelmees (omdat daar de aantallen groot genoeg zijn om redelijke uitspraken te doen). In beide gevallen namen de legselgroottes toe maar de toename bij de Koolmees was groter (+1.2 ei) dan bij de Pimpelmees (+0.6 ei). De Bonte Vliegenvanger, Zwarte mees en Gekraagde Roodstaart kampten dit jaar met juist een dalend legselgrootte (hoewel dit om veel kleinere aantallen nesten gaat), wat er vooral bij de twee laatste soorten in hakte (beide -1.3 ei). Er lijkt geen relatie te zijn tussen de verandering in legselgrootte en de gemiddelde eerste eileg datum.

Gemiddelde datum 1e eileg van het eerste legsel

De Kool- en Pimpelmees begonnen hun eerste eileg van het eerste legsel de afgelopen twee broedseizoenen bijna op dezelfde datums (marge 1 á 2 dagen). Dit in tegenstelling tot de Zwarte mees die dit jaar gemiddeld maar liefst 13 dagen later begon dan in 2003. Ook de Bonte Vliegenvangers begonnen 10 dagen later terwijl de Gekraagde Roodstaart juist weer 9 dagen eerder begon! Een verklaring hiervoor kan niet gegeven worden uit de beschikbare gegevens.

Tabel 7: kengetallen per soort broedseizoen 2004

Totalen 2004	Koolmees	Pimpelmees	Bonte vliegenvanger	Zwarte mees	Gekraagde roodstaart	Totaal
# nestkasten	274					274
# nestkasten bezet	90	51	14	8	3	166
% nestkasten bezet	32,8	18,6	5,1	2,9	1,1	60,6
# nesten met eieren	89	48	13	8	3	161
# nesten met jongen	84	46	12	7	3	152
# eieren	896	550	83	66	17	1612
# eieren uitgekomen	787	485	73	52	16	1413
%eieren uitgekomen	87,8	88,2	88,0	78,8	94,1	87,7
# jongen uitgevlogen	771	462	73	41	16	1363
% jongen uitgevlogen	98,0	95,3	100,0	78,8	100,0	96,5
% broedsucces (uitgevlogen jong/gelegd ei)	86,0	84,0	88,0	62,1	94,1	84,6
Legsel grootte (1e nest)	9.2	10.5	5.9	7.4	5.7	
Gem. datum 1e eileg	21-apr	17-apr	12-mei	21-apr	9-mei	
# met 2e broedsel	11	3	0	1	0	15
% 2e broedsel	12,2	5,9	0,0	12,5	0,0	9,0

Percentage tweede legfels

Het percentage tweede legfels nam voor de Koolmees dit jaar fors toe (van 7.1% naar 12.2%), die van de Pimpelmees nam iets af (van 8.7% naar 5.9%) en die van de Zwarte mees bleef ongeveer gelijk (14.3% en 12.5%). Afgelopen jaar sprak ik een 80-jarige controleur van Natuurmonumenten op de Tongelaar die de laatste 40 jaar meer dan 400 nestkasten onder zijn hoede heeft en die vertelde dat het percentage tweede legfels in het westelijk deel van Brabant ongeveer 40% was en dat het geleidelijk afneemt naar het oosten maar in deze regionen nog altijd zo'n 25% zou moeten zijn. Ik heb deze informatie niet kunnen checken en heb dus ook geen verklaring voor dit lage percentage tweede broedsels.

Opmerkelijke zaken

Nieuwe soorten

Naast de Boomklever en de Koekoek werd er nog een bijzondere diersoort in de kasten aangetroffen. Een thuiswerker controleerde op een gegeven moment voor de laatste maal (het was al laat in het seizoen) een kast waar al een paar dagen een mannetje Gekraagde Roodstaart op de deksel had gezeten. Niets verwachtend trok hij de voorkant van de kast open en schrok zich een ongeluk toen daar ineens een "gigantische" eekhoorn in bleek te zitten! De eekhoorn was waarschijnlijk evenveel geschrokken maar dat belette hem/haar niet om er die week elke nacht te schuilen voor het slechte weer!

Koolmees in Pimpelbroedsel

Bij een van de laatste bezoeken op de Hengstheuvel zagen Sjaak, Willy en Leo een vliegvlugge Koolmees in een kast met 10 vliegvlugge Pimpelmezen. Eerder was dit broedsel toegeschreven aan een Pimpelmees die we er ook al op hadden zien zitten. Dit vonden we heel bijzonder! Er waren twee mogelijkheden: een gemengd broedsel of een jong dat is komen invliegen. Beide hadden we nog nooit waargenomen! Twee weken later troffen we, in een eerder lege kast, een jonge Pimpelmees aan. Deze was kennelijk uitgevlogen maar had toch ergens de beschutting van een nestkast opgezocht. Misschien / waarschijnlijk was dit twee weken daarvoor ook het geval geweest.

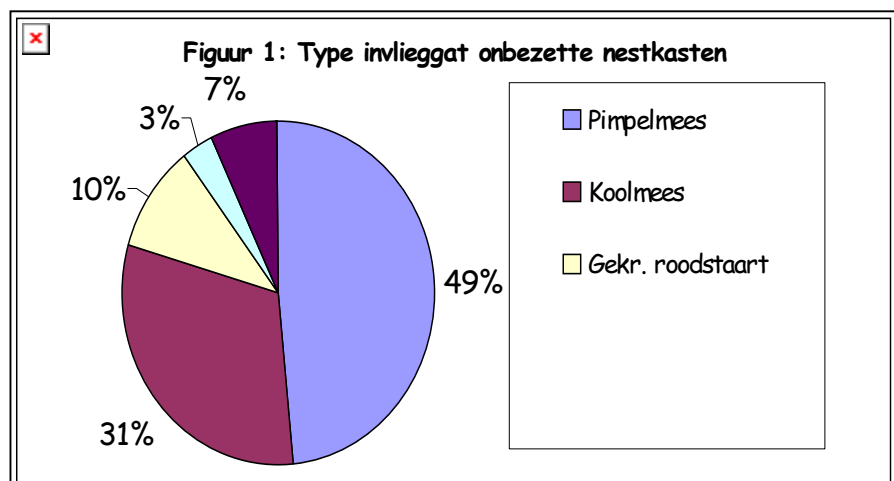
Op de Maashorst in de buurt van Schaijk werd er door een "thuiswerker" een hevige twist door Koolmezen en Pimpelmezen om een nestkast waargenomen. Uiteindelijk leek de Koolmees gewonnen te hebben want deze zat later te broeden, echter na twee weken bleek er bij controle alarmerende Kool- en Pimpelmezen bij de kast te zitten en wat bleek... de Koolmees had 4 Pimpelmees eieren uitgebroed en 3 ouder vogels (2x Kool- en 1x Pimpel-) waren de jongen aan het voeren!

Hevige eierleg

Jan Nijhof trof in de nestkast in zijn tuin een Pimpelmees op 14 eieren maar op een gegeven moment werd er weer mos aangeslept wat nestbouw activiteit betekent, en inderdaad twee weken later lagen er maar liefst 27 eieren in de kast!! Ook in Odiliapeel oost werd een reusachtige hoeveelheid eieren gevonden; maar liefst 23 Koolmees eieren in één nest. Het lijkt er op dat er in deze kasten twee verschillende vrouwtjes hun eieren hebben gelegd!

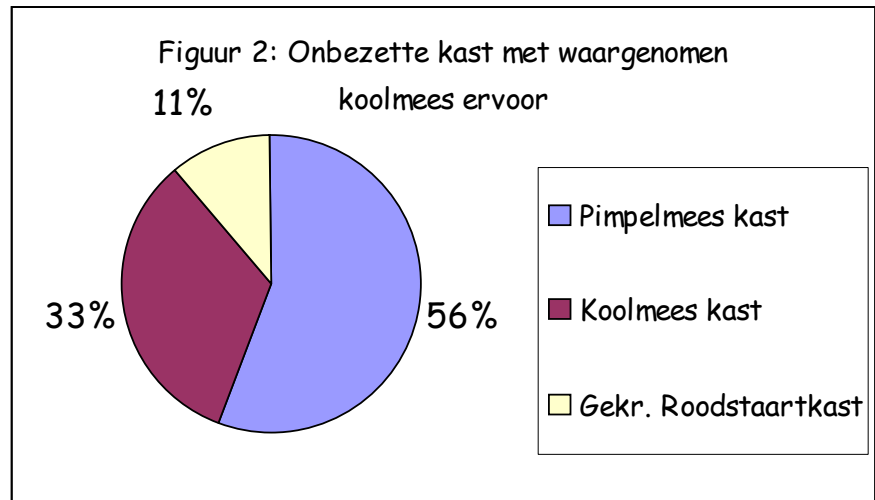
Invloed grootte invlieggat op bezettingspercentage

Met een bezettingspercentage (gemaakte nesten en nesten met eieren) van ongeveer 72% op de Hengstheuvel vroegen wij ons af of dat misschien aan het soort invlieggat kon liggen. Op één ronde, de gaten geturfd en wat blijkt bijna 50% van de kasten die leeg staan hebben een "pimpelmees invlieggat" van ongeveer 28 mm (zie figuur 1), tegen 31% met een "koolmees invlieggat" van ongeveer 33 mm.

De conclusie lijkt dan voor de hand te liggen dat er een groot aantal kasten leeg staan omdat de meer voorkomende koolmees niet in deze kasten kan. De pimpelmees lijkt minder afhankelijk te zijn van het type invlieggat; in ons gebied blijkt de pimpelmees

voor 56% te broeden in een "pimpelmeeskast" en voor 44% in een "koolmeeskast". Er zijn nog meer aanwijzingen die de conclusie lijken te ondersteunen. Tijdens controles zijn er meerder malen koolmezen voor invlieggaten genoteerd van kasten die later onbezet bleken te

blijven. Figuur 2 laat zien dat dit aanzienlijk vaker voor een "pimpelmeeskast" werd waargenomen dan voor een "koolmeeskast".

Willen we een hoger bezettingspercentage dan zouden we kunnen overwegen om voortaan alleen nog "koolmeeskasten" erbij te hangen!

Bijzondere nestkasten

Zoals in de introductie, bij de subgroepen, vermeld is er in elk van de vijf reguliere gebieden dit jaar een zg. *Grauwe vliegenvanger* kast (half-open model met overstekend dak) opgehangen op een locatie aan een bosrand, het liefst in de buurt van boerderijen. Helaas is er in geen van de nestkasten gebroed. De enige *Grauwe vliegenvanger* die dit jaar gevonden en gecontroleerd is, is er één uit de thuiswerker groep!

Ook werd er al eerder gerefereerd aan het feit dat de Hengstheuveld groep dit jaar langs de Leygraaf en op de waterzuiveringen van Haps en Heeswijk-Dinther nog 8 kasten opgehangen (11 Grote Gele Kwikstaart kasten en 8 halfopen kasten). In Haps is één keer gecontroleerd, langs de Leygraaf (aan de vistrap tussen Dinther en Vorstenbosch) twee maal en in Heeswijk-Dinther meerdere malen. Helaas werd er geen broedsel waargenomen. Op de waterzuiveringen kan dit komen omdat de bezinkingsbassins, waar de Grote Gele Kwikstaart op foerageert, tegenwoordig met een deksel afgedekt zijn. Langs de Leygraaf zijn in de winter en vroege voorjaar wel Grote Gele Kwikken gezien (Mignon van de Wittenboer) maar deze zijn later weggetrokken. Misschien dat met de toenemende natuurontwikkeling langs de Leygraaf deze soort binnen enkele jaren wel tot broeden komt?

Gemeentelijke toestemming

Officieel is er gemeentelijke goedkeuring nodig om in het bos buiten de paden te lopen. Bij de gemeente Uden moest iedereen van onze werkgroep aangemeld worden voor een legitimatie kaart. Deze zullen ongeveer 5 jaar geldig zijn. Vorig jaar hebben een aantal van ons een pasfoto en naam, geboortedatum en adres gegevens bij Harrie van Dijk ingeleverd, maar deze bleken nog niet verwerkt te zijn! Helaas zijn er nu, in de herfst,

nog steeds geen legitimatie bewijzen. Toen ik laatst belde liet de heer Altenhuizen mij weten: "die liggen nu bij de juridische afdeling die, zijn jullie werkzaamheden aan het toetsen tegen de Flora en Fauna-wet en de vogelrichtlijn". Dat gaat waarschijnlijk nog wel even duren!

In het volgende gedeelte nog wat algemene informatie over de nestkasten voor de grote gele kwikstaarten die we hebben opgehangen (helaas dit jaar nog zonder resultaat) en het belang van langjarig nestkasten onderzoek. Daarna zijn er in de Appendix de ruwe gegevens te zien per groep per soort.

Leo Ballering, September 2004

Nestkasten voor de grote gele kwikstaart

Een tijdje geleden las ik in een oud exemplaar van het SOVON broednieuws, dat Grote Gele Kwikstaarten graag in nestkasten broeden. Dit is een voor Nederland zeer zeldzame broedvogel; er wordt voorkomen. Omdat deze soort erg gebonden is aan slikkenveldjes van natuurlijke snelstromende beken en rivieren komt deze vogel in Nederland (schatting tussen de 240 en 300 broedparen) alleen in het uiterste Oosten in Twente (langs de Dinkel en de Regge), Limburg (Leudal, Roer en Swalm) en aan de rand van het veluwe massief (sprengenbeken en Arnhems parken) voor. Door de natuurontwikkeling van eerder gekanaliseerde beken wordt deze soort de laatste jaren echter ook elders gezien, ook langs de Leijgraaf in onze regio. Tevens broeden de vogels ook regelmatig op waterzuiveringen, vooral op de indikbassins waar veel insecten aanwezig zijn.

De nestkasten worden onder of tegen de brug bevestigd. Het is raadzaam de kasten zoveel mogelijk voor het publiek uit het zicht te houden. Aangezien de Grote Gele Kwikstaart meerdere broedsels per jaar heeft (3 of 4 broedsels is geen zeldzaamheid) hangen er meestal 2 kasten per brug, zodat de vogels al aan het tweede nest kunnen beginnen terwijl de jongen in het andere nest nog aanwezig zijn.

Het broedseizoen begint vaak al in Maart, waarbij half April al de eerste jongen zijn uitgevlogen. Tot in Augustus kunnen broedsels worden vastgesteld. De vogels zijn gevoelig voor verstoring, alleen bij jongen die tussen de 4 en 8 dagen oud zijn is de kans op verstoring gering. Vogels ouder dan 8 dagen verlaten snel het nest, aangezien het nest zich boven het water bevindt is de kans op mislukken van het broedsel groot.

Bovendien is de nestkast, hoewel half open, moeilijk te controleren omdat een direct zicht op het nest niet mogelijk is. Met behulp van een spiegeltje is soms ook vast te stellen of er een broedsel aanwezig is.

Dit was te mooi om waar te zijn en we konden dan ook niet tot volgend jaar wachten en hebben op 11 april op de waterzuiveringen van Heeswijk-Dinther (waar Willie Bergmans werkt) en Haps en langs de Leijgraaf in het totaal 11 nestkasten voor deze soort opgehangen. Tevens hebben we daar nog 7 halfopen kasten bij gehangen. Het was soms een hels karwei, balancerend boven het water aan een trap die aan de brugleuning hing en vastgehouden moest worden! Gelukkig hebben we er veel foto's van gemaakt.

50e generatie vliegt uit!

Het belang van lange-termijn vogelonderzoek

Het belang van langjarig (wetenschappelijk) onderzoek wordt wel weergegeven door het 50-jarige jubileum van nestkasten onderzoek door het NIOO dat juist dit jaar gepubliceerd werd (Internet). Een van de voorwaarden hiervoor is het vastleggen van gegevens (zoals in dit verslag) en op de nestkaarten die naar het SOVON gestuurd worden:

Dezer dagen vliegt de 50e generatie onderzoeksmeezen van het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW) uit. Voor dit project hebben de onderzoekers tot nu toe bijna 40.000 nesten gecontroleerd in 1750 nestkasten verspreid over het land, waarbij ze meer dan een half miljoen keer een vogel in handen hebben gehad. Het is één van de langstlopende meetseries ter wereld, en zij is hoe langer hoe nuttiger. Het maakt effecten van zure regen, klimaatsverandering en nog veel meer zichtbaar.

"Sinds 1955 houdt het NIOO een soort 'burgerlijke stand' bij voor Koolmezen," zegt werkgroep leider Marcel Visser. In vier gebieden in Nederland kijken de onderzoekers welk vogeltje wanneer waar wordt geboren, hoe zwaar hij is bij het uitvliegen en wie de ouders, broers en zussen zijn. Naast Koolmezen vinden de biologen ook andere zogenaamde holenbroeders in hun nestkasten: Pimpelmezen en Bonte Vliegenvangers vooral. "In die 50 jaar zijn er bijna 200.000 jongen geboren en er is in totaal 504.410 keer een vogel van één van de verschillende soorten onderzocht." Ieder dier krijgt een ringetje om met zijn eigen nummer om hem later weer te kunnen herkennen.

Met de enorme hoeveelheid informatie gaan de onderzoekers aan de slag. Vele vragen over de biologie van de vogels kunnen ze nu beantwoorden. Zonder de jarenlange meetreeksen was het bijvoorbeeld onmogelijk geweest om aan te tonen dat de beukennoten-oogst de aantalontwikkelingen van de Koolmees sterk beïnvloedt. Koolmezen overleven de winter vooral als er veel beukennoten zijn om van te eten. Maar de onderzoekers komen ook onverwachte ontwikkelingen tegen, zoals het effect van zure regen: dat zorgde eind jaren tachtig voor (te) dunne eierschalen en daardoor voor veel mislukte broedsels. En het effect van klimaatsverandering: de steeds warmere lentes maken dat de jonge koolmezen de 'rupsenpiek' met de vetste rupsen steeds meer mislopen. Door zulke ontdekkingen zien onderzoekers nu de grote waarde in van lange-termijn studies zoals deze.

De rupsen van de wintervlinder, één van de belangrijkste voedselbronnen voor Koolmeesjongen, leven van eikenblad. Eikenbomen lopen steeds vroeger uit door het warmere voorjaar en de rupsen kunnen dus steeds vroeger 'aan tafel'. Koolmezen zoeken echter hun voedsel in de periode van eileg in lariksen en berken. Deze bomen zijn veel minder afhankelijk van de temperatuur en lopen niet echt eerder uit dan voorheen. De rupsenpiek zou daardoor te dicht volgen op het juiste moment voor eiproductie. Een andere mogelijke verklaring is dat de voorspellende signalen waarop de dieren reageren met eieren leggen niet op dezelfde manier verschoven zijn als de 'voorspelde' overvloed aan voedsel. De signalen zijn dus niet meer betrouwbaar. In het eerste geval is vroeger leggen niet goed mogelijk, in het tweede zal het vroeger nestelen dan haar soortgenoten de Koolmees meer succes opleveren.

Appendix Ruwe data per groep

Odiliapeel Oost

Koolmees Odiliapeel oost 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
11	13	13	100	13	100	22-apr
16	23	1	4	0	0	18-apr
17	10	9	90	0	0	21-apr
18	10	10	100	10	100	29-apr
20	11	11	100	10	91	22-apr
3	10	10	100	10	100	30-apr
30	2	0	0	0	0	15-apr
4	1	0	0	0	0	16-apr
41	10	0	0	0	0	16-apr
5	9	9	100	9	100	25-mei
55	12	12	100	12	100	15-apr
6	9	9	100	9	100	16-apr
60	12	12	100	12	100	20-apr
7	6	6	100	6	100	27-mei
9	12	12	100	12	100	19-apr
totaal	150	114	76	103	90	

Koolmees Odiliapeel oost 2e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
3	6	0	0	0	0	6-jun
30	8	0	0	0	0	7-mei
4	11	11	100	11	100	9-mei
6	5	5	100	5	100	7-jun
totaal	30	16	50	16	50	

Pimpelmees Odiliapeel oost 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
1	12	12	100	12	100	16-apr
10	12	10	83	10	100	14-apr
13	2	1	50	0	0	28-mei
25	12	12	100	12	100	12-apr
32	9	9	100	9	100	2-mei
38	10	0	0	0	0	21-apr

Pimpelmees Odiliapeel oost 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
58	12	2	17	12	600	4-mei
59	13	13	100	13	100	4-apr
62	12	12	100	12	100	15-apr
totaal	94	71	76	80	113	

Pimpelmees Odiliapeel oost 2e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
10	4	0	0	0	0	27-mei
38	6	6	100	6	100	23-mei
59	6	6	100	6	100	28-mei
totaal	16	12	75	12	100	

Bonte vliegenvanger Odiliapeel oost						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
56	7	7	100	7	100	28-apr

Odiliapeel West

Koolmees Odiliapeel west 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
4	10	9	90	9	100	23-apr
6	8	8	100	8	100	13-apr
8	10	10	100	10	100	22-apr
12	10	8	80	8	100	14-apr
14	11	11	100	11	100	15-apr
23	9	9	100	9	100	24-apr
24	11	11	100	11	100	23-apr
27	10	10	100	10	100	24-apr
28	9	0	0	0	0	15-apr
29	12	12	100	12	100	20-apr
30	11	11	100	11	100	18-apr
43	11	11	100	11	100	18-apr
44	10	10	100	10	100	23-apr
45	10	8	80	8	100	17-apr
46	9	9	100	9	100	25-apr
47	10	10	100	10	100	24-apr

Koolmees Odiliapeel west 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
53	10	10	100	10	100	13-apr
totaal	171	157	92	157	100	

Koolmees Odiliapeel west 2e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
6	6	6	100	6	100	11-jun
12	5	5	100	3	60	11-jun
28	7	0	0	0	0	12-jun
45	5	0	0	0	0	14-jun
totaal	23	11	50	9	40	

Pimpelmees Odiliapeel west 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
22	11	11	100	11	100	15-apr
31	13	11	85	11	100	8-apr
33	14	14	100	14	100	13-apr
39	9	9	100	9	100	21-apr
49	14	13	93	13	100	16-apr
54	12	12	100	12	100	14-apr
totaal	73	70	96	70	100	

Maashorst Grensweg

Koolmees grensweg 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
32	8	7	88	7	100	14-mei
1	11	10	91	10	100	22-apr
46	9	9	100	9	100	15-apr
36	10	10	100	10	100	20-apr
14	9	9	100	9	100	8-mei
45a	9	8	89	8	100	23-apr
57	5	2	40	2	100	8-apr
26	7	6	86	6	100	18-apr
7	10	9	90	9	0	14-apr
35	10	10	100	10	100	14-apr
34	9	9	100	9	100	20-apr

Koolmees grensweg 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
20	8	7	88	7	100	18-apr
40	9	8	89	8	100	1-mei
11	6	6	100	6	100	22-apr
33	7	6	86	6	100	17-apr
totaal	127	116	91	116	100	

Koolmees grensweg 2e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
30	10	7	70	7	100	25-mei
11	7	7	100	7	100	10-mei
totaal	17	14	85	14	100	

Pimpelmees Grensweg 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
31	9	9	100	6	67	17-apr
19	10	10	100	10	100	12-apr
41	11	7	64	7	100	21-apr
25	4	4	100	4	100	23-apr
38	11	11	100	11	100	19-apr
4	6	0	0	0	0	18-apr
28	8	7	88	7	100	22-apr
totaal	59	48	81	45	94	

bonte vliegenvanger Grensweg 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
17	6	6	100	6	100	4-mei
15	6	6	100	6	100	6-mei
21	7	6	86	6	100	5-mei
23	6	6	100	6	100	9-mei
5	6	6	100	6	100	6-mei
9	6	6	100	6	100	4-mei
42	6	6	100	6	100	4-mei
39	7	7	100	7	100	19-mei
2	7	7	100	7	100	15-mei
8	5	0	0	0	0	31-mei
totaal	62	56	90	56	100	

Zwarte mees Grensweg 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
12	8	8	100	8	100	9-apr
30	7	7	100	7	100	8-apr
18	9	0	0	0	0	22-apr
24	7	5	71	5	100	7-apr
totaal	31	20	65	20	100	

Maashorst Slingerpad Zuidwest

Koolmees Slingerpad zuid-west						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
27	10	10	100	10	100	20-apr
6	10	9	90	9	100	22-apr
23	10	10	100	10	100	20-apr
26	10	10	100	10	100	20-apr
30	9	9	100	9	100	24-apr
19	9	9	100	9	100	22-apr
17	11	11	100	11	100	19-apr
37	10	9	90	9	100	20-apr
15	9	9	100	9	100	3-mei
12	11	11	100	11	100	19-apr
16	7	5	71	3	60	23-apr
5	5	5	100	5	100	25-apr
totaal	111	107	96	105	98	

Pimpelmees Slingerpad zuid-west 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
19	11	9	82	9	100	17-apr
35	10	10	100	10	100	12-apr
8	10	9	90	8	88,9	12-apr
11	7	7	100	7	100,0	23-apr
29	9	8	89	8	100,0	9-apr
50	11	11	100	11	100,0	19-apr
totaal	58	54	93	53	98,1	

Bonte vliegenvanger Slingepad zuid-west 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
13	5	5	100	5	100	7-mei
18	4	0	0	1 koekoek jong		17-jun
totaal	9	5	56	5	100	

Zwarte mees Slingepad-zuidwest 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
68	6	6	100	6	100	20-mei
38	8	8	100	0	0	8-apr
43	9	7	78	7	100	12-mei
45	5	4	80	4	100	25-apr
totaal	28	25	89	17	68	

Gekraagde roodstaart Slingepad zuid-west						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
3	5	5	100	5	100	6-jun
14	7	6	86	6	100	9-mei
totaal	12	11	92	11	100	

Maashorst Hengstheugel

Koolmees Hengstheugel 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
16	4	4	100	4	100	25-apr
23	8	8	100	8	100	21-apr
27	10	10	100	10	100	15-apr
31	10	10	100	10	100	19-apr
32	9	9	100	9	100	16-apr
34	6	6	100	6	100	20-apr
49	11	11	100	11	100	17-apr
52	4	4	100	4	100	20-mei
62	7	7	100	7	100	2-mei
64	6	6	100	6	100	21-mei
A10	9	0	0	0	nvt	19-apr
A12	8	8	100	8	100	20-apr
A16	9	8	89	8	100	14-apr

Koolmees Hengstheuvel 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg	
		#	%	#	%		
A18	12	12	100	12	100	17-apr	
A23	7	7	100	7	100	21-apr	
A3	9	9	100	9	100	19-apr	
A6	8	8	100	8	100	20-apr	
A7	8	8	100	8	100	18-apr	
B1	10	10	100	10	100	21-apr	
B12	9	9	100	9	100	13-apr	
B14	10	10	100	10	100	20-apr	
B17	9	9	100	9	100	19-apr	
B18	9	9	100	9	100	16-apr	
B3	?	?	nvt	0	nvt	?	
B5	7	5	71	5	100	2-mei	
B6	8	8	100	8	100	19-apr	
B8	10	10	100	10	100	16-apr	
totaal	217	205	94	205	100		

Koolmees Hengstheuvel 2e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg	
		#	%	#	%		
B12	4	1	25	0	0	26-mei	

Pimpelmees Hengstheuvel 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg	
		#	%	#	%		
1	9	9	100	9	100	13-apr	
26	11	10	91	10	100	29-apr	
41	10	10	100	10	100	18-apr	
A13	12	11	92	0	0	19-apr	
A15	11	9	82	9	100	13-apr	
A2	11	11	100	11	100	11-apr	
A21	9	9	100	9	100	8-apr	
A5	12	12	100	12	100	12-apr	
A8	11	11	100	11	100	18-apr	
A9	14	14	100	14	100	23-apr	
B10	11	11	100	11	100	14-apr	
B11	9	9	100	9	100	13-apr	
B15	8	5	63	5	100	14-apr	
B19	10	10	100	10	100	24-apr	
B2	11	11	100	11	100	18-apr	

Pimpelmees Hengstheugel 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
B20	8	8	100	8	100	19-apr
B22	13	13	100	13	100	8-apr
totaal	180	173	96	162	94	

Boomklever Hengstheugel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
B16	6	6	100	6	100	15-apr

Thuiswerkers

Koolmees thuiswerkers 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
Sch-bosr	9	9	100	9	100	19-apr
Veghel	9	9	100	9	100	10-apr
Sch-voed	5	5	100	5	100	18-mei
JN-2	10	10	100	10	100	14-apr
HvD	8	8	100	8	100	20-apr
totaal	41	41	100	41	100	

Pimpelmees thuiswerkers 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
Sch-kado	6	4	67	4	100	16-apr
JN-1	27	0		0	nvt	3-apr
LV	13	13	100	12	92,3	10-apr
JS-3	8	8	100	8	100,0	13-apr
JS-4	11	11	100	11	100,0	17-apr
JS-5	5	5	100	5	100,0	3-mei
totaal	70	41	59	40	97,6	

Bonte vliegenvanger thuiswerkers						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
JS-2	5	5	100	5	100	?

gekraagde roodstaart thuiswerkers						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
JS-10	5	5	100	5	100	?

Kneu thuiswerkers						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
Sch-heg	5	0	0	0	0	1-mei

Houtduif thuiswerkers						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
Sch-heg	1	0	0	0	0	4-mei
JS-7	0	0	0	0	0	
totaal	1	0	0	0	~	

Tjiftjaf thuiswerkers						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
Sch-str	5	4	80	0	0	8-mei

Heggenmus thuiswerkers						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
HvD-1	3	3	100	3	100	13-apr
HvD-1/2	5	4	80	4	100	13-mei
totaal	8	7	88	7	100	

Merel thuiswerkers						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
HvD-3	3	3	100	3	100	10-apr
HvD-3/2	5	5	100	5	100	8-mei
JS-11	6	5	83	5	100	17-mei
JS-12	5	4	80	4	100	18-mei
JS-13	3	3	100	3	100	6-mei
totaal	22	20	91	20	100	

Vink thuiswerkers						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
LV-2	4	4	100	3	75	5-apr
LV-3	3	3	100	0	0	22-mei
JS-12	5	5	100	5	100	?
totaal	12	12	100	8	67	

Staartmees thuiswerkers						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
JS-6	5	5	100	5	100	?

Grauwe vliegenvanger thuiswerkers						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
JS-8	5	5	100	5	100	27-mei

Roodborst thuiswerkers						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
JS-9	6	5	83	5	100	?